

SALUT ESCOLAR EN ELS CENTRES EDUCATIUS

(ANNEX NOF)

1.FARMACIOLA

A cada centre hi ha d'haver una farmaciola per a l'ús i la necessitat de qualsevol persona en un lloc conegut i visible, preferiblement fresc i sec, tancada –però no amb clau–, no accessible als alumnes i pròxima a un punt d'aigua. **El director o directora del centre ha d'assignar una persona responsable de la farmaciola que ha de supervisar-ne periòdicament el contingut, reposar-hi el material i controlar-ne les dates de caducitat.** En el document *La farmaciola escolar* se'n detalla el contingut i la utilitat.

2. ADMINISTRACIÓ DE MEDICAMENTS ALS ALUMNES

Seguint les recomanacions del Departament de Salut i la Societat Catalana de Pediatria, s'ha inclòs el paracetamol a la farmaciola dels centres educatius de Catalunya. Per administrar-lo cal tenir l'autorització signada dels pares, mares o tutors legals de l'alumne.

Per poder administrar medicaments als alumnes, sempre que sigui imprescindible fer-ho en horari lectiu, cal que els pares, mares o tutors legals **aportin un informe mèdic** on consti el nom de l'alumne, el nom del medicament que ha de prendre i la pauta d'administració. Així mateix, els pares, mares o tutors legals han d'aportar una autorització on es demani, al director o directora del centre educatiu, l'administració al fill o filla del medicament prescrit d'acord amb les pautes que constin en l'informe esmentat i **se n'autoritzi l'administració als professionals del centre** (*recepta d'un metge col·legiat i l'autorització de la família*).

En aquest sentit cal assenyalar que **els professionals del centre només poden fer accions que no requereixen cap titulació sanitària i que les poden fer els familiars o cuidadors, en general, dels fills sempre que hagin rebut ensinistrament previ (s'ho inclou l'administració de fàrmacs d'ús habitual en el pediatria); també poden fer cures senzilles (d'erosions i petites ferides)**, i també la primera atenció a qualsevol incident inesperat.

3. ACTUACIONS DEL PERSONAL EN SITUACIONS D'EMERGÈNCIA

Prop de cada farmaciola i en un lloc visible hi ha d'haver les instruccions bàsiques de com actuar davant de qualsevol situació d'emergència; el director o directora ha de garantir que tot el personal del centre les conegui.

Davant d'una situació d'emergència cal fer el següent:

- No deixar sol l'alumne.
- Trucar al 112 (si és possible amb el CIP de l'alumne a mà), i avisar la família de l'alumne.

- El director o directora del centre és l'interlocutor amb el Servei d'Emergències Mèdiques (SEM) que gestiona la intervenció i atenció psicològica durant la situació d'emergència, amb el suport dels professionals del Departament d'Ensenyament (EAP i professors d'orientació educativa).

Finalitzat el període d'emergència, l'EAP i el professional d'orientació educativa han de col·laborar amb el director o directora del centre en la normalització de la vida escolar.

En cas que calgui prosseguir alguna intervenció específica amb el personal del centre, el director o directora del centre ho ha de sol·licitar al director o directora dels serveis territorials.

4. ATENCIÓ ALS ALUMNES AMB MALALTIES CRÒNIQUES

L'article 21 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya preveu que totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i que hi ha d'accedir en condicions d'igualtat. Així mateix, la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, estableix que tots els alumnes tenen dret a ser atesos amb pràctiques educatives inclusives i, si escau, de compensació.

Tal com regula la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, els centres educatius han d'assumir la responsabilitat d'acollir i educar de manera inclusiva tots els alumnes com una tasca bàsica i fonamental dels seus projectes educatius.

Amb la finalitat de garantir l'escolarització plena dels alumnes amb malalties cròniques, el director o directora del centre públic, com a responsable del seu funcionament i com a cap de tot el personal, ha d'elaborar un pla personalitzat d'atenció a l'alumne per atendre'n les necessitats. Dins d'aquest pla personalitzat, el director o directora ha d'encarregar al vetllador o vetlladora adjudicat al centre la responsabilitat d'atendre aquests alumnes en les tasques de cura personal i higiene. Si en el centre no hi ha aquest servei, es pot encomanar l'atenció d'aquests alumnes a un altre professional del centre que es consideri idoni i que, de manera voluntària, vulgui fer-se'n càrrec.

Per sol·licitar l'atenció esmentada cal que la família aporti al centre la documentació següent:

- **Informe del metge o metgessa on s'especifica la descripció de les actuacions en cas d'emergència, es detallen les necessitats i les atencions que necessita l'alumne i hi consti els telèfons dels referents sanitaris.**

- Autorització signada perquè els professionals del centre educatiu puguin administrar la medicació corresponent i, si escau, les prescripcions de l'informe mèdic.
- Així mateix, hi ha la possibilitat que la família, en cas de disponibilitat horària, es faci càrrec de l'administració de la medicació o de les altres actuacions que necessita l'alumne en horari escolar.
- Quan calgui ensinistrament per dur a terme les actuacions establertes a l'informe mèdic i al pla personalitzat d'atenció a l'alumne, el director o directora del centre es pot posar en contacte amb el director o directora mèdic del centre d'atenció primària (CAP), el qual ha de facilitar l'ensinistrament oportú, que ha d'incloure informació sobre el procediment adequat per minimitzar el risc d'accident per exposició a material biològic.
- El CAP també ha de facilitar i gestionar el material sanitari utilitzat.
- Si hi ha alguna dificultat per aquesta via, el director o directora del centre pot contactar amb la Subdirecció General d'Atenció a la Comunitat Educativa:

atenciocomunitateducativa.ensenyament@gencat.cat

****Documentació acreditativa:***

Informe emès per un metge o metgessa del sistema públic, o certificat mèdic oficial amb signatura legalitzada pel col·legi de metges de la demarcació corresponent, on s'indiqui expressament que l'alumne té diagnosticada una malaltia crònica que li afecta el sistema digestiu, endocrí o metabòlic, inclosos els celíacs. El document ha d'especificar de quina malaltia es tracta i que el diagnòstic s'ha fet tenint en compte els criteris del Departament de Salut.

El Departament d'Ensenyament i el Departament de Salut han elaborat conjuntament els models d'atenció específics en l'àmbit escolar adreçats a infants amb diabetis i a infants amb al·lèrgies alimentàries i/o al làtex. Es pot consultar tota la informació als apartats Atenció dels infants amb diabetis en l'àmbit escolar i Atenció dels infants amb al·lèrgies alimentàries i/o al làtex en l'àmbit escolar del Portal de centre.

D'altra banda, el Departament d'Ensenyament ofereix en el web de la XTEC altres informacions i recursos sobre malalties cròniques que poden ser d'interès per a l'escolarització plena dels alumnes amb aquestes malalties.

5. VACUNACIONS

L'administració de les vacunes que es fa en els centres educatius està regulada pel Decret 155/1993, d'1 de juny, d'actualització del Programa de salut escolar. A l'article 5 s'especifica que l'execució del Programa de salut escolar als centres educatius (entre altres l'administració de les vacunes en els centres educatius) correspon als ajuntaments. A l'article 10 s'especifica quines són les vacunes que en cada cas s'han d'administrar.

En el Calendari de vacunacions del Departament de Salut, hi ha actualitzades les vacunes que s'administren a cada edat.

6. MALALTIES TRANSMISSIBLES

Per tal d'informar les famílies sobre l'assistència o no dels infants al centre educatiu quan pateixen una malaltia transmissible, el Departament de Salut, a través de la Subdirecció de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública, ha publicat unes amb uns [Criteris de no-assistència de l'alumnat a l'escola o a la llar d'infants durant un període de temps determinat a causa de malalties transmissibles.](#)

7. PREVENCIÓ DEL TABAQUISME I L'ALCOHOLISME

Les mesures i accions per a la prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència estan regulades per la Llei 20/1985, de 25 de juliol, modificada per la Llei 10/1991, de 10 de maig, i per la Llei 8/1998, de 10 de juliol. La Llei 42/2010, de 30 de desembre, modifica la Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries per fer front al tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes de tabac, que va implantar mesures adreçades a prevenir les patologies derivades del consum del tabac.

La prohibició de consumir-los és absoluta i afecta totes les persones que es trobin a l'interior i als accessos de qualsevol dels recintes esmentats. La normativa no permet que els centres educatius públics, els serveis educatius i altres centres de treball dependents del Departament d'Ensenyament tinguin àrees habilitades per a consumidors d'aquests productes.

En la mateixa línia preventiva el Departament de Salut i el Departament d'Ensenyament han elaborat conjuntament el Protocol de prevenció, detecció i intervenció sobre drogues als centres d'educació secundària.

8. MATERIALS (SEGON CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA)

Tots els materials emprats en els centres educatius han de reunir els criteris de qualitat, seguretat i accessibilitat que estableix la normativa vigent. En particular, els recursos lúdics, les joguines i el material d'ús fungible han d'estar identificats amb el marcatge de conformitat "CE". S'han de mantenir arranats en un espai per a l'emmagatzematge i en bon estat de netedat i seguretat per evitar riscos d'infecció, malaltia i contaminació i garantir les condicions higièniques i sanitàries.

Parlar de materials a l'educació infantil i a l'educació primària implica parlar de tot allò que els infants tenen al seu abast que els serveixi per fer alguna cosa. Els centres educatius poden utilitzar materials naturals en les activitats programades (per manipular, classificar, experimentar...) i en els espais exteriors per fomentar el joc i afavorir el desenvolupament i l'autonomia dels infants.

Cal mantenir aquests materials en òptimes condicions, en bon estat i nets per facilitar-ne l'ús i fer-los segurs i més atractius.

Tant l'equipament com el mobiliari han de complir els criteris de normalització (UNE, ISO i d'altres), han d'estar adaptats a les edats i característiques dels usuaris, evitant cantoneres i materials de risc o que es puguin estellar.

9. PROGRAMA SALUT I ESCOLA

L'educació per a la salut té un paper fonamental en el desenvolupament de la infància i l'adolescència. Els infants i els joves necessiten eines per poder afrontar situacions de risc vinculades amb la salut i per desenvolupar conductes saludables.

El Departament d'Ensenyament i el Departament de Salut impulsen el [PLA SALUT, ESCOLA I COMUNITAT](#) amb la finalitat de desenvolupar en un territori actuacions coherents i coordinades, orientades a promoure la salut dels infants i joves.

10. PROGRAMA DE SALUT INTEGRAL SI!

Les malalties cardiovasculars són la primera causa de mortalitat al món. Diversos estudis posen de manifest que els principals factors de risc d'aquestes patologies són l'obesitat i els factors que hi estan associats (la diabetis i la hipertensió arterial), fruit d'una alimentació incorrecta i de la manca d'activitat física.

Tenint en compte que els hàbits apresos durant la infància es mantenen en l'edat adulta, el Departament i la Fundació SHE, impulsen el Programa SI! Salut Integral.

Amb el Programa SI! Salut Integral el Departament d'Ensenyament pretén aconseguir, mitjançant l'adquisició de coneixements, un canvi d'actituds que finalment es tradueixi en l'adopció d'hàbits saludables que perdurin en el temps.

11. MANIPULACIÓ D'ALIMENTS

Si els alumnes, les famílies o els professionals elaboren aliments en un centre, com a activitat de la programació anual, han de tenir en compte les normes bàsiques d'higiene alimentària que estableix l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària en el document [Quatre normes per preparar aliments segurs](#).

En tot cas, cal evitar les elaboracions amb ou cru o amb nata. Els alumnes amb al·lèrgies només poden usar materials i aliments que no continguin al·lèrgens. Per ampliar-ne la informació es pot consultar el document [Al·lèrgies alimentàries i al làtex. Guia per a l'escola](#).

12. SEGURETAT ALIMENTÀRIA I NUTRICIÓ EN L'AMBIT ESCOLAR

L'article 40 de la Llei 17/2011, de 5 de juliol, de seguretat alimentària i nutrició, estableix que a les escoles infantils i als centres escolars no es permet la venda d'aliments i begudes amb un alt contingut en àcids grassos saturats, àcids grassos saturats, sal i sucres.

12.1 CELEBRACIÓ ANIVERSARIS A L'ESCOLA

Els aliments que porten les famílies amb motiu de la celebració dels aniversaris o altres esdeveniments han de ser elaborats en pastisseries, forns o envasats, per tal de saber la procedència, **mai fets a casa**.

13. AUTORITZACIÓ DE CAMPANYES DE PROMOCIÓ ALIMENTÀRIA, EDUCACIÓ NUTRICIONAL O PROMOCIÓ DE L'ESPORT O ACTIVITAT FÍSICA EN ELS CENTRES EDUCATIUS

Les campanyes de promoció alimentària, educació nutricional o promoció de l'esport o activitat física en els centres educatius, que tinguin per objectiu promoure hàbits nutricionals i esportius saludables i prevenir l'obesitat han de ser autoritzades prèviament pel Departament d'Ensenyament, d'acord amb els criteris establerts per les autoritats sanitàries, tal com regula l'article 40.7 de Llei 17/2011, de 5 de juliol, de seguretat alimentària i nutrició.

El Departament d'Ensenyament ha elaborat el procediment perquè les empreses o promotors sol·licitin l'autorització corresponent de la campanya per desenvolupar en els centres educatius, d'acord amb els criteris que estableix l'Agència de Salut Pública de Catalunya del Departament de Salut.

14. NORMATIVA D'APLICACIÓ (salut escolar en els centres educatius)

Atenció a l'alumnat i malalties cròniques

Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, article 142.9 (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)

Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (DOGC núm. 5641, de 2.6.2010)

Decret 306/2006, de 20 de juliol, pel qual es dona publicitat a la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, article 21 (DOGC núm. 4680, de 20.7.2006)

Prevenió del tabaquisme, l'alcoholisme, i del consum, tinença i venda de drogues als centres educatius

Llei orgànica 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana (BOE núm. 77, de 31.3.2015)

Llei 20/1985, de 25 de juliol, de prevenió i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència (DOGC núm. 572, de 7.8.1985)

Llei 10/1991, de 10 de maig, de modificació de la Llei 20/1985, del 25 de juliol, de prevenió i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència (DOGC núm. 1445, de 22.5.1991)

Llei 8/1998, de 10 de juliol, de segona modificació de la Llei 20/1985, del 25 de juliol, de prevenió i assistència en matèria de substàncies que poden generar